

VITA MARINA -

Zeebiologische documentatie
18c jaargang nr. 9 - september 1968

INHOUD: 8 bladzijden

VISSEN pag. 25—26

WEEKDIEREN pag. 9—12

VARIA MARITIMA pag. 131—132

PLASTIC ZEEWIER

In een van de geulen tussen Rottumerplaat en Rottumeroog worden proeven genomen met plastic zeewier ter bescherming van de kust. Dit „zeewier” bestaat uit lange dunne slierten polypropeen. Door het lage soortelijk gewicht gaat het wier rechtop staan, wanneer het op de bodem is verankerd. Door het wuivende wier wordt de stroomsnelheid beperkt, waardoor het zand naar de bodem kan zakken. Hebben de proeven succes, dan zullen we dit wier wel op meer plaatsen langs onze kust zien verschijnen.

MERKWAARDIGE CONCLUSIE

De Griek Claudius Aelianus schreef in de derde eeuw een verzameling verhalen in 17 boeken over het vreemde gedrag van dieren. Daarin komen ook verhalen voor, die weliswaar vreemd zijn maar meer omdat zij tevens de werkelijkheid geweld aandoen. In de Vita treft u op bladzijde 13 e.v. van geleedpotigen het verhaal aan van het erwtekrabbetje - *Pinnotheres pisum* (L.) en zijn relatie met *Pinna nobilis* L. Volgens Aelianus houdt Pinna haar schelp iets open en steekt een stukje van haar vlees naar buiten als een soort aas. Wanneer een vis in de buurt komt geeft het erwtekrabbetje een zachte prik, waarna Pinna haar schelp verder opent om de vis zijn kop naar binnen te laten steken. Zodra dit gebeurt wordt de vis door de Pinna verorberd, waarbij het erwtekrabbetje ook zijn deel krijgt. Een merkwaardig verhaal voor een planktoneter.

ZEE-ONDERZOEK

Oceaanexploratie

In het begin van het jaar heeft president Johnson voorgesteld dat de Verenigde Staten het initiatief nemen tot een internationaal decennium van oceaanexploratie voor de 70er jaren. Dr. Edward Wenk van de Marine Sciences Council heeft naar aanleiding daarvan gezegd, dat de kosten van een dergelijk project acht miljard dollar zullen bedragen. Hij hoopt dat dit bedrag zal worden opgebracht voor een derde door de V.S., een derde door Rusland en een derde door de overige landen. Men denkt bij dit project aan onderwerpen als het in kaart brengen van de oceaanbodem, het lozen van afval in zee, de visproteïnevoorraad ter bestrijding van de honger e.a.

Onderzoekingsvaartuig

Er is 25 miljoen dollar geïnvesteerd in een duikboot, de PX 15, die zal worden gedoopt Ben Franklin. Hiermee zal dr. Jacques Piccard met vijf man in april 1969 over 1500 mijl de golfstroom tussen Florida en Cape Cod onderzoeken.

Laboratorium

Op de zeebodem bij Helgoland wordt de komende lente een onderwaterlaboratorium neergezet, waarin ploegen van vier wetenschappelijke onderzoekers elkaar om de paar dagen zullen aflossen. Zij zullen telefoon- en televisieverbinding hebben met een boei die boven hun onderzoekslaboratorium drijft en met een wetenschappelijk station op Helgoland. De onderzeese waarnemingspost krijgt stroom van de elektrische centrale van het eiland en zuurstof uit een voorraadtank aan de wal. Het doel van deze onderwateroperatie is voornamelijk biologische waarnemingen te doen om voedsel uit de zee te winnen. (Algemeen Dagblad)

VAKANTIE-ERVARINGEN

Hebt u tijdens uw vakantie op zeebiologisch gebied iets opmerkelijks beleefd of iets waarvan u meent dat het heel gewoon is, maar dat voor anderen toch de moeite waard kan zijn om te weten? Zo ja, hebt u de redactie daarvan dan al in kennis gesteld?

OVER HET ZEEAQUARIUM EN HOE HET BEGON (vervolg van blz. 130)

Een kleine hondshaai deed het weer anders. Mijn man gaf hem een worm, die hij aanpakte, maar niet kon vasthouden door het gespartel. Eerst probeerde het dier de worm tegen het glas te drukken. Toen dat niet lukte gaf hij met zijn staart een klap tegen zijn bek, en dat ging beter.

Een aardige persoon was ook altijd het fuikhorentje, dat de bak doorploegde. Je kon hem altijd vinden doordat zijn buisje boven het zand uitstak. Maar soms deed een visje een venijnige en rake hap naar dat buisje en dan was er van vriend Fuik niets meer te zien.

Langzamerhand kregen we in de gaten dat er in Duindorp iemand zat die een prachtige zeewater-bak had, waar veel meer in te zien was dan bij ons, en die er wel meer van wist ook. Zo kwamen we met Entrop in aanraking. We lazen het kleine tijdschrift met zoveel aardige gegevens, dat veel bijdroeg tot onze meerdere kennis van de zeedieren.

In de winter van 1942 moesten we weg van de zeekant. Het grote aquarium kon niet mee; het voeren was door het verbod aan het strand te komen allang onmogelijk, en zo ging er dan alleen een kleine glazen bak met een tiental groene roosjes, *Actinea equina* (L.), mee. Het werd Kerstmis 1944, ze leefden nog. Ze werden alleen steeds kleiner. Op de 2de kerstdag had een anemoon een krans van kleintjes om zich heen, een kerstkransje. Ze waren zoals gewoonlijk kant-en-klaar:

zes tentakeltjes. Het waren wel 10 of 12 anemoontjes, maar veel kleiner dan anders. Later hoorden we van Portielje, dat het dier dit middel te baat neemt om zelf minder voedsel nodig te hebben. 3 maart 1945 hebben zij niet overleefd, wij gelukkig wel.

Vroeger was het moeilijk aan zee-dieren te komen. Uit Helgoland en München kregen we ze in die tijd. Zo kwamen we in het bezit van een *Adamsia* op een murex, waarin een heremiet. De symbiose was blijkbaar aan beide kanten geslaagd. Weken lang ging het goed totdat we ineens de heremiet alleen zagen gaan. Na enig zoeken ontdekten we de *Adamsia* in een hoek onderaan tegen het glas gehecht. De heremiet zat precies in de tegenovergestelde hoek van de bak. Op een moment zagen we de heremiet in beweging komen, schuin door de bak oversteken, recht op de *Adamsia* aan. Het was duidelijk: hij zocht zijn reisgenoot. De heremiet zette doelbewust zijn tocht voort, totdat hij bij de *Adamsia* was aangekomen. En nu speelde zich het volgende schouwspel voor onze ogen af: met het bolle gedeelte van de horen duwde de heremiet tegen het lijf van de *Adamsia*. Na lang duwen had de *Adamsia* eindelijk enigszins losgelaten; na enkele uren lukte het eindelijk: de *Adamsia* zat weer op zijn oude plaats, de reis werd voortgezet. Het was een van de aardigste waarnemingen, die we in vele jaren gedaan hadden.

Ook hadden we eens een vrij groot aantal kleine ribkwalletjes in de bak, die hun doorzichtige, geribde lijfjes, sierlijk in- en uitbollend, voortbewogen. Ook hun was maar een kort leven beschoren, evenals de kleine inktvisjes, lila-achtig van kleur, die we eens hadden.

Ons zee-aquarium bestaat nog; het hoort bij ons. Het is alleen wat kleiner dan vroeger, maar elke dag beleven we nog vreugde aan de wonderbaarlijke wereld van de zee.

Mw. T. G.-T.